

PHÂN LOẠI DẤU VÂN TAY VỚI RỪNG NGẪU NHIÊN XIÊN PHÂN VÀ PHƯƠNG PHÁP BIỂU DIỄN ĐẶC TRƯNG KHÔNG ĐỔI

Võ Huỳnh Trâm, Đỗ Thanh Nghị và Phạm Nguyên Khang¹

ABSTRACT

Our investigation aims at classifying fingerprint images. At the pre-processing step, we propose to use the Scale-invariant feature transform method (SIFT) which is locally based on the appearance of the object at particular interest points, invariant to image scale, rotation and also robust to changes in illumination, noise, occlusion. And then, the representation of the image that we use for classification is the bag-of-visual-words (BOV), which is constructed from the local descriptors by counting the occurrence in a histogram like fashion. The pre-processing step brings out datasets with a very large number of dimensions. Finally, we propose an extended version of our random forest of oblique decision trees that is usually suited for classifying very-high-dimensional datasets. We have setup experiment a real dataset to evaluate performances. 480 fingerprint images were collected from 15 colleagues. Our fingerprint classification system has achieved an accuracy of 99.79%. The experimental results showed that our random forest of oblique trees algorithm (RF-ODT) outperforms state-of-the-art some of other algorithms.

Keywords: *fingerprint classification, scale-invariant feature transform, random forest of oblique decision trees*

Title: *Fingerprint classification using Random forest of oblique decision trees and the Scale-invariant feature transform method*

TÓM TẮT

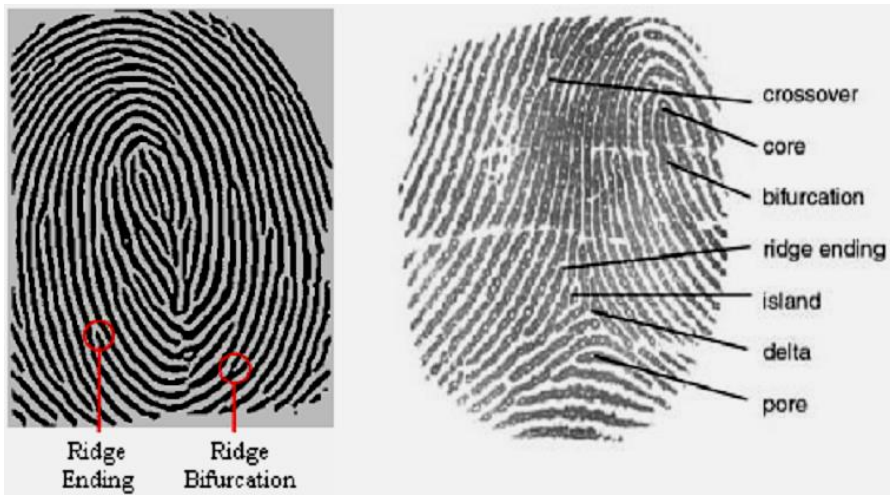
Nghiên cứu trình bày một phương pháp phân loại ảnh vân tay mới và đáng tin cậy dựa trên sự kết hợp giữa phương pháp biểu diễn ảnh bằng các nét đặc trưng không đổi (SIFT) và rừng ngẫu nhiên xiên phân (RF-ODT). Sự kết hợp này được giải thích theo hai lý do. Các vectơ mô tả SIFT không bị thay đổi trước những biến đổi tỉ lệ, tịnh tiến, phép quay, không bị thay đổi một phần đối với phép biến đổi hình học affine (thay đổi góc nhìn) và mạnh với những thay đổi về độ sáng, sự che khuất hay nhiễu. Sau bước tiền xử lý, ảnh được biểu diễn bởi một vectơ có số chiều rất lớn, do đó chúng tôi đề nghị mở rộng và sử dụng rừng ngẫu nhiên xiên phân - được biết đến như một trong những lựa chọn tốt để học và phân loại dữ liệu có số chiều lớn. Để đánh giá hiệu quả, chúng tôi sử dụng thiết bị đọc dấu vân tay để thu thập 480 ảnh vân tay từ 15 đồng nghiệp ở trường Đại học Cần Thơ. Sau khi tiến hành tiền xử lý dựa trên cơ sở vectơ mô tả SIFT, giải thuật rừng ngẫu nhiên xiên phân của chúng tôi đã phân loại chính xác đến 99.79% (chỉ nhầm lẫn duy nhất 1 ảnh, với nghi thức kiểm tra chéo). Kết quả này cho thấy hệ thống rất đáng tin cậy. Hơn nữa, giải thuật mở rộng của rừng ngẫu nhiên xiên phân như đã đề nghị cho kết quả phân lớp ảnh vân tay chính xác hơn một số giải thuật học khác.

Từ khóa: *phân loại ảnh vân tay, vectơ mô tả SIFT, rừng ngẫu nhiên xiên phân*

¹ Khoa Công nghệ thông tin và Truyền thông, Trường Đại học Cần Thơ

1 GIỚI THIỆU

Nhận dạng vân tay là ứng dụng phổ biến trong ngành nhân trắc học. Đã từ lâu, dấu vân tay đã được sử dụng để nhận dạng một cá nhân nào đó do tính duy nhất và nhất quán của nó. Thói quen sử dụng dấu vân tay để nhận dạng cá nhân được sử dụng từ thế kỷ XIX khi mà Francis Galton xác định được một số đặc điểm của dấu vân tay. Đến thập niên 1960, khi các công nghệ máy tính phát triển rầm rộ thì cũng là lúc vân tay được xác định một cách tự động. Năm 1969, Cục điều tra liên bang (Federal Bureau of Investigation - FBI) phát triển hệ thống tự động hóa qui trình nhận dạng vân tay. Vì vậy, FBI ký hợp đồng với Viện tiêu chuẩn và công nghệ (National Institute of Standards and Technology - NIST) để nghiên cứu quá trình phân loại, tìm kiếm và so sánh vân tay tự động. Năm 1975, FBI tài trợ việc phát triển các máy quét vân tay để phân loại tự động và công nghệ rút trích các chi tiết quan trọng để chế tạo một thiết bị đọc thử nghiệm. NIST tập trung vào phát triển các phương pháp số hóa tự động dấu vân tay in trên giấy, ảnh hưởng của chất lượng hình ảnh, phân loại, rút trích các chi tiết quan trọng và phương pháp so sánh.

Hình 1: Đặc trưng của ảnh vân tay dùng cho nhận dạng

Hầu hết các hệ thống nhận dạng dấu vân tay hiện nay như Libfprint [7] và Fingerprint SDK [9] đều dựa trên hai loại đặc trưng chính của ảnh vân tay: (i) *điểm kỳ dị* (singularity) gồm *vùng xoáy* (core), *vùng tam giác* (delta), *đảo* (island), *điểm giao nhau* (crossover), *lỗ hồng* (pore) và (ii) *điểm chi tiết* (minutiae) gồm *điểm kết thúc* (ridge ending), *điểm rẽ nhánh* (ridge bifurcation) (xem Hình 1). Chi tiết về nhận dạng vân tay và các công trình liên quan có thể tìm thấy trong [11, 14, 18]. Tuy nhiên, việc sử dụng các chi tiết đặc trưng như hiện nay vẫn còn khó khăn vì ảnh thu được thường kém chất lượng, kết quả nhận dạng không tốt khi ảnh bị biến đổi hình học hay bị lệch.

Hệ thống phân loại vân tay mà chúng tôi muốn trình bày ở đây có thể cho kết quả tốt hơn, được tiếp cận hoàn toàn khác từ sự kết hợp giữa phương pháp biểu diễn ảnh bằng các nét đặc trưng không đối SIFT [12, 13, 16] và sự mở rộng của giải thuật học rừng ngẫu nhiên xiên phân RF-ODT [6]. Ý tưởng xuất phát từ mô hình phân tích dữ liệu văn bản với *túi từ* (Bag of words - BOW). Trước tiên, ảnh vân tay được chuyển qua dạng mức xám. Sau đó, các điểm đặc trưng (không bị thay đổi với những biến đổi tỉ lệ, tịnh tiến, phép quay và mạnh với những thay đổi về độ

sáng, sự che khuất hay nhiễu) được tính trên các ảnh này và được biểu diễn bởi các vectơ mô tả SIFT 128 chiều. Các vectơ này được phân nhóm vào các cụm (cluster) tương ứng với các từ trực quan (visual words) bởi giải thuật k-means [15]. Tập các cụm này tạo thành một từ điển từ vựng và mỗi vectơ mô tả trong ảnh sẽ được phân nhóm vào cụm gần nhất. Sau cùng, mỗi ảnh được biểu diễn bởi vectơ tần số các từ vựng (mô hình Bag of visterms – BOV). Bước tiền xử lý sẽ cho ra các tập dữ liệu có số chiều lớn (thường lớn hơn 1000). Do vậy chúng tôi sử dụng giải thuật phân lớp rừng ngẫu nhiên xiên phân RF-ODT, giải thuật này thường phù hợp với các bộ dữ liệu có số chiều rất lớn. Hơn nữa, chúng tôi cũng thay thế luật quyết định bình chọn số đông ở nút lá của cây xiên phân bởi luật quyết định cục bộ cho phép làm việc hiệu quả cho phân lớp ảnh vân tay. Kết quả thử nghiệm chỉ ra rằng hệ thống phân loại vân tay của chúng tôi đạt được độ chính xác đến 99.79%. Kết quả này cho thấy hệ thống phân loại ảnh vân tay của chúng tôi rất đáng tin cậy. Hơn nữa, giải thuật mở rộng của rừng ngẫu nhiên xiên phân do chúng tôi đề nghị cho phân lớp ảnh vân tay chính xác hơn các giải thuật học khác, bao gồm cây quyết định C4.5 [19], rừng ngẫu nhiên [3] của cây quyết định CART [4] (RF-CART), AdaBoost [8] của C4.5, máy học vectơ hỗ trợ [21] (SVM) và k-láng giềng (kNN).

Phần còn lại của bài báo được tổ chức như sau. Phần 2 mô tả phương pháp biểu diễn ảnh vân tay và vectơ mô tả SIFT. Sau đó, giải thuật rừng ngẫu nhiên xiên phân RF-ODT và sự mở rộng của giải thuật lần lượt được giới thiệu tóm tắt trong phần 3. Cuối cùng, kết quả thực nghiệm được trình bày trong phần 4 trước khi nêu kết luận và hướng phát triển trong phần 5.

2 BIỂU DIỄN ẢNH

Biểu diễn ảnh là một bước quan trọng trong phân loại ảnh. Bước này có ảnh hưởng rất lớn đến kết quả phân loại cuối cùng. Hai tiếp cận chính về biểu diễn ảnh hiện nay là: sử dụng nét đặc trưng toàn cục (global features) như vectơ bitmap, tổ chức đồ màu (color histogram) và sử dụng nét đặc trưng cục bộ (local features) như điểm đặc trưng, vùng đặc trưng để biểu diễn ảnh. Tiếp cận thứ nhất đơn giản nhưng lại không thật sự hiệu quả vì cách biểu diễn này không thích hợp với những biến đổi về góc nhìn, biến đổi tỉ lệ, phép quay, độ sáng, sự che khuất, sự biến dạng, sự xáo trộn của hình nền và sự biến đổi trong nội bộ lớp (intra-class variation). Ngược lại, tiếp cận thứ hai được đề nghị bởi [20], lại rất mạnh với những thách thức này và đạt được hiệu quả cao trong phân loại ảnh, phát hiện ảnh và nhận dạng ảnh. Vì vậy, phương pháp của chúng tôi sử dụng các nét đặc trưng cục bộ để biểu diễn ảnh được chụp trong nhiều điều kiện khác nhau. Nghiên cứu của chúng tôi dựa trên một mô hình trong phân tích văn bản: *mô hình túi từ* (bag of words model). Để có thể áp dụng mô hình này lên ảnh, trước hết cần phải định nghĩa các “từ” cho ảnh (gọi là các *từ trực quan* hay *visual words* để phân biệt với các từ thông thường trong văn bản). Giai đoạn biểu diễn ảnh theo mô hình này bao gồm 3 bước chính: (i) phát hiện và biểu diễn các nét đặc trưng cục bộ, (ii) xây dựng từ điển các *từ trực quan* và (iii) biểu diễn ảnh dưới dạng vectơ tần suất.

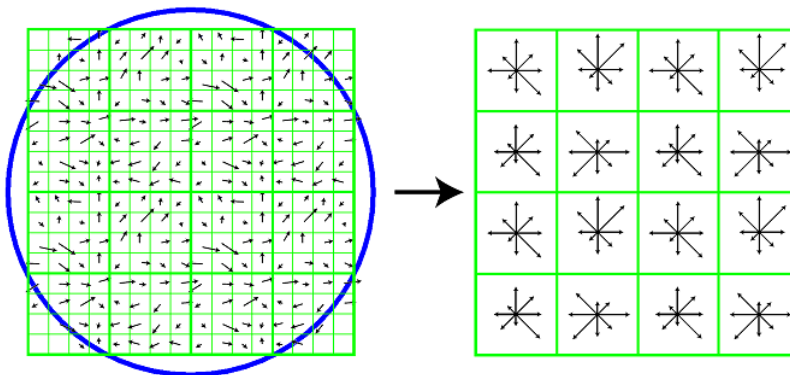
Ở bước đầu tiên, ảnh được đưa về dạng mức xám. Các điểm đặc trưng (Hình 1) được tính trên những ảnh này bằng cách sử dụng các giải thuật phát hiện điểm đặc trưng cục bộ (local feature detector) như là Harris-Affine, Hessian-Affine [16].

Những điểm đặc trưng này có thể là cực trị cục bộ của phép toán DoG (Difference of Gaussian) hoặc là cực đại của phép toán LoG (Laplace of Gaussian). Sau đó, vùng xung quanh các điểm đặc trưng được xác định và mô tả bằng các véctơ mô tả cục bộ. Véctơ mô tả SIFT (Scale Invariant Feature Transform) [12] được đánh giá rất cao bởi giới chuyên môn trong việc biểu diễn các vùng xung quanh điểm đặc trưng bởi vì nó không đổi đối với những biến đổi tỉ lệ, tịnh tiến, phép quay, và không đổi một phần với đối với những thay đổi về góc nhìn, đồng thời nó cũng rất mạnh với những thay đổi về độ sáng, sự che khuất, nhiễu.

Hình 2: Các điểm đặc trưng được phát hiện bởi giải thuật Hessian affine

Hình 2 minh họa một ví dụ của véctơ mô tả SIFT được xây dựng từ vùng cục bộ xung quanh một điểm đặc trưng. Mỗi véctơ mô tả là một ma trận 4x4 các tổ chức đồ. Mỗi tổ chức đồ có 8 khoảng tương ứng với 8 hướng. Do đó, mỗi véctơ mô tả SIFT là một véctơ 4x4x8=128 chiều. Lúc này, mỗi ảnh được biểu diễn bởi một tập các véctơ mô tả SIFT.

Hình 3: Đặc trưng cục bộ SIFT được tính toán từ vùng xung quanh điểm đặc biệt (vòng tròn): gradient của ảnh (trái), véctơ mô tả (phải)

Để xây dựng từ điển các từ trực quan, ta phân các véctơ SIFT vào các cụm (cluster) bằng giải thuật k-means [15]. Mỗi cluster tương ứng với một từ trực quan. Tập các cluster này tạo thành một từ điển. Sau cùng, mỗi véctơ mô tả trong ảnh sẽ được gán vào cluster gần nhất. Đếm số lượng các véctơ được gán vào các từ

trực quan tương ứng, ta thu được một *véc tơ tần suất* mô tả sự xuất hiện của các từ trực quan trên ảnh. Ảnh sẽ được biểu diễn bằng *véc tơ tần suất* này.

3 RỪNG NGẪU NHIÊN XIÊN PHÂN

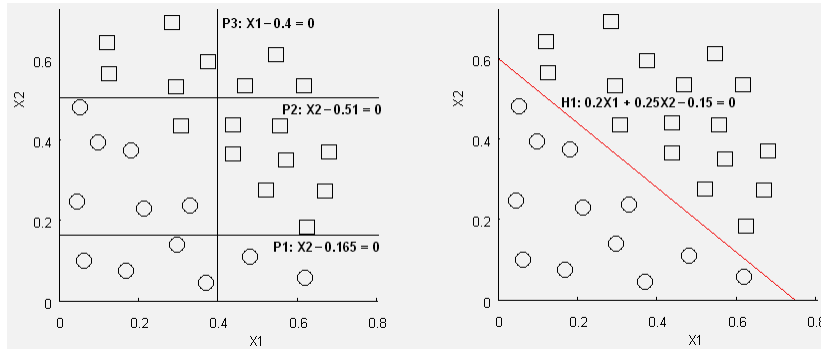
Bước tiền xử lý ảnh vân tay sẽ tạo ra tập dữ liệu có số chiều rất lớn (hơn 1000 chiều). Giải thuật phân lớp được chọn tiếp theo phải có khả năng xử lý tốt dữ liệu có số chiều lớn. Một nghiên cứu trước đây trong [6], chúng tôi đã đề nghị dùng giải thuật rừng ngẫu nhiên xiên phân (RF-ODT) được biết đến như là một giải thuật hiệu quả cho việc phân lớp dữ liệu có số chiều lớn. Đây là sự mở rộng từ RF-CART được đề nghị bởi Breiman [3]. Giải thuật RF-CART được phát triển trên ý tưởng của Bagging [2], phương pháp tiếp cận không gian con ngẫu nhiên của [1, 10]. Tiếp cận Bagging của Breiman, tập hợp các cây quyết định [4, 19] được xây dựng từ việc lấy mẫu dùng bootstrap – lấy mẫu có hoàn lại từ tập dữ liệu ban đầu. Sau đó kết hợp kết quả dự đoán của các cây, bầu chọn số đông cho vấn đề phân loại. Ho [10] cũng đưa ra phương pháp không gian con ngẫu nhiên – trong đó chọn ngẫu nhiên một tập con của các thuộc tính để phát triển mỗi cây. Amit và Geman [1] dùng việc chọn ngẫu nhiên các thuộc tính để tìm kiếm phân hoạch tốt nhất tại mỗi nút. Cuối cùng, các tiếp cận này được mở rộng và chính thức được dùng trong rừng ngẫu nhiên của Breiman [3]. Giải thuật RF-CART của Breiman xây dựng một tập hợp các cây quyết định hiệu quả cao nhưng có sự tương quan thấp giữa các cây thành viên. Breiman đã đề nghị dùng hai chiến lược để giữ bias thấp (sai lệch thấp) và sự phụ thuộc giữa các cây trong rừng thấp. Để đạt được sai lệch thấp, ông đề nghị xây dựng các cây đến độ sâu tối đa không cần cắt nhánh. Để giữ tính tương quan giữa các cây ở mức thấp, ông đề nghị sử dụng việc lấy mẫu có hoàn lại (bootstrap) từ tập dữ liệu ban đầu để xây dựng cây thành viên và chọn ngẫu nhiên một tập con các thuộc tính để tính phân hoạch tốt nhất ở các nút trong của cây. Xét một tác vụ phân loại với m phần tử dữ liệu x_i ($i = 1, m$) và n chiều (thuộc tính), một cây quyết định (ký hiệu là DT) trong rừng ngẫu nhiên gồm k cây (ký hiệu $RF = \{DT_i\}_{i=1,k}$) được xây dựng như sau :

- Tập dữ liệu học là m phần tử dữ liệu được lấy mẫu có hoàn lại (kiểu bootstrap) từ tập dữ liệu ban đầu.
- Tại mỗi nút của cây, chọn ngẫu nhiên n' chiều ($n' \ll n$) và tính toán phân hoạch (chỉ số Gini [4]) tốt nhất dựa trên n' chiều này.
- Cây được xây dựng đến độ sâu tối đa không cắt nhánh.

Rừng ngẫu nhiên RF-CART cho độ chính xác cao so với các giải thuật phân lớp tốt nhất hiện nay bao gồm Boosting [8] và SVM [21]. Hơn nữa, thời gian huấn luyện của RF-CART nhanh, mô hình chịu đựng nhiễu tốt và không bị “học vẹt”.

Tuy nhiên, việc xây dựng cây thành viên trong RF-CART chỉ chọn một chiều để phân hoạch dữ liệu tại các nút như đề nghị trước đây [1, 4, 19]. Do đó, tính mạnh mẽ của cây bị giảm khi làm việc với các tập dữ liệu có số chiều lớn và phụ thuộc lẫn nhau. Ví dụ như trong hình 4, bất kỳ việc phân hoạch đơn thuộc tính nào (song song với trục tọa độ) đều không thể tách dữ liệu một lần duy nhất thành hai lớp một cách hoàn toàn mà phải thực hiện nhiều lần phân hoạch, nhưng việc phân hoạch đa chiều (xiên phân, kết hợp hai thuộc tính) có thể thực hiện một cách hoàn

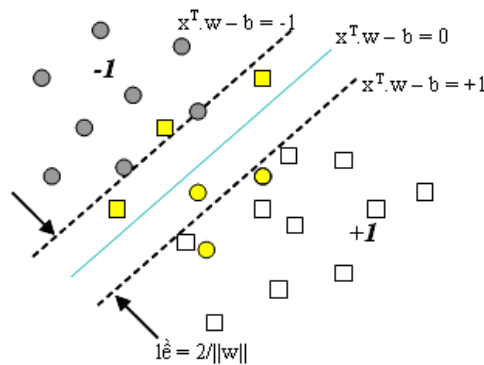
hảo với duy nhất một lần. Vì thế, việc phân hoạch đơn thuộc tính được dùng để xây dựng cây thông thường thì không hiệu quả trong trường hợp này.

Hình 4: Phân hoạch đơn thuộc tính (trái), phân hoạch đa thuộc tính (phải)

Để khắc phục nhược điểm trên, nhiều giải thuật xây dựng cây quyết định sử dụng phân hoạch đa thuộc tính (xiên phân) tại các nút được đề nghị. Vấn đề xây dựng cây quyết định xiên tối ưu đã được biết như là một vấn đề có độ phức tạp NP-hard. Nghiên cứu tiên phong của Murthy và các cộng sự trong [17] đã đưa ra giải thuật OC1, một hệ thống dùng để xây dựng các cây quyết định xiên trong đó dùng thuật toán leo đồi (Hill-climbing) để tìm một phân hoạch xiên tốt dưới dạng một siêu phẳng.

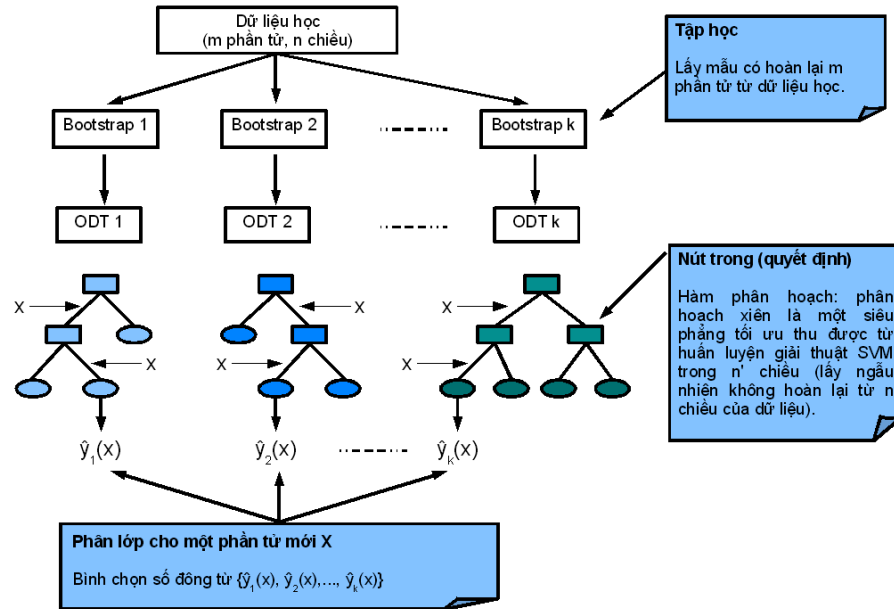
Rừng ngẫu nhiên xiên phân RF-ODT của chúng tôi trong [6] xây dựng các cây xiên phân ngẫu nhiên dựa trên siêu phẳng tối ưu (phân hoạch hiệu quả cao, khả năng chịu đựng nhiễu tốt) thu được từ huấn luyện SVM [21]. Việc tìm siêu phẳng tối ưu của SVM được làm như sau.

Hình 5: Phân lớp tuyến tính với máy học vectơ hỗ trợ

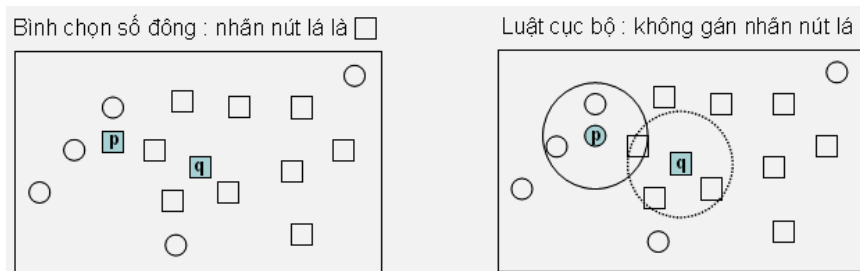
Xét ví dụ phân lớp nhị phân tuyến tính như hình 5. SVM tìm siêu phẳng tối ưu (xác định bởi vectơ pháp tuyến w và độ lệch của siêu phẳng b) dựa trên 2 siêu phẳng hỗ trợ của 2 lớp. Các phần tử lớp +1 nằm bên phải của siêu phẳng hỗ trợ cho lớp +1, các phần tử lớp -1 nằm phía bên trái của siêu phẳng hỗ trợ cho lớp -1. Những phần tử nằm ngược phía với siêu phẳng hỗ trợ được coi như lỗi. Khoảng cách giữa 2 siêu phẳng hỗ trợ được gọi là lề. Mô hình phân hoạch tốt (siêu phẳng tối ưu nằm giữa 2 siêu phẳng hỗ trợ) tìm được từ 2 tiêu chí là cực đại hóa lề (lê càng lớn, mô hình phân lớp càng an toàn) và cực tiểu hóa lỗi. Vấn đề dẫn đến việc giải bài toán quy hoạch toàn phương được biết phổ biến trong toán tối ưu hóa. SVM có thể sử dụng hàm nhân để phân lớp phi tuyến tính. Độc giả quan tâm có thể tham khảo thêm từ sách [21].

RF-ODT của chúng tôi xây dựng một tập hợp các cây quyết định xiên (trình bày trong hình 6), tương tự như trong RF-CART của Breiman [3]. Điều khác biệt chủ yếu là mỗi cây quyết định xiên ngẫu nhiên trong rừng ($RF-ODT = \{ODT_i\}_{i=1,k}$) sử dụng SVM cho phân hoạch xiên phân đa chiều thay vì là phân hoạch một chiều như CART. Kết quả thực nghiệm của chúng tôi khi phân lớp dữ liệu có số chiều rất lớn trong [6] cho thấy RF-ODT hiệu quả hơn rừng ngẫu nhiên thông thường [3] và SVM [21].

Hình 6: Giải thuật rừng ngẫu nhiên xiên phân

Hơn nữa, trong bài viết này chúng tôi cũng cải tiến thêm độ chính xác của RF-ODT bằng việc thay thế luật quyết định bình chọn số đồng ở nút lá của cây xiên phân bởi luật quyết định cục bộ cho phép làm việc hiệu quả cho phân lớp ảnh vân tay. Chẳng hạn như các giải thuật cây quyết định trước đây, khi học đến nút lá thì gán nhãn cho nút lá dựa vào luật bình chọn số đồng. Xét nút lá như hình 7 (trái), chứa 9 phần tử vuông và 5 phần tử tròn, nên nút lá được gán nhãn là vuông. Khi phân lớp, phần tử nào rơi vào nút lá đều được gán nhãn của nút lá. Phần tử p, q được gán nhãn là vuông. Hiệu quả phân lớp không cao (phần tử p có thể sai).

Hình 7: Luật bình chọn số đồng (trái), nút lá có nhãn là vuông, nên điểm p và q đều được phân lớp vuông. Luật cục bộ sử dụng 3 láng giềng (phải), nút lá chưa gán nhãn, điểm p, q được gán nhãn lần lượt là tròn, vuông dựa trên bình chọn số đồng của 3 láng giềng

Với luật quyết định cục bộ dựa trên 3 láng giềng (phải), nút lá chưa gán nhãn. Khi phân lớp, phần tử p rơi vào nút lá, chúng ta tìm 3 láng giềng của p , gán nhãn cho p

dựa trên bình chọn số đông từ 3 láng giềng, nhãn của p được gán là tròn. Tương tự, phần tử q được gán nhãn là vuông từ bình chọn số đông từ 3 láng giềng của nó. Với việc thay thế luật quyết định này, RF-ODT cho độ chính xác cao khi phân lớp ảnh vân tay.

4 KẾT QUẢ THỰC NGHIỆM

Chúng tôi rất quan tâm đến độ chính xác của hệ thống phân loại vân tay đề nghị trong nghiên cứu. Do đó chúng tôi đã tiến hành thử nghiệm trên dữ liệu thực tế để đánh giá hiệu quả của phương pháp đề nghị. Chúng tôi đã thu thập 480 ảnh dấu vân tay (như được mô tả trong bảng 1) của 15 đồng nghiệp bằng thiết bị đọc Microsoft® Fingerprint và bộ công cụ libfprint [7]. Sau đó, chúng tôi cũng sử dụng thư viện [16] để tiền xử lý ảnh, rút trích các điểm đặc trưng từ giải thuật phát hiện Hessian Affine và vectơ mô tả SIFT. Sau đó, giải thuật k-means [15] được áp dụng để gom nhóm các vectơ mô tả SIFT vào 2000 clusters tương ứng với 2000 từ vựng. Tập dữ liệu bao gồm 480 vectơ trong 2000 chiều với 15 lớp tương ứng với 15 cá nhân. Nghi thức kiểm tra chéo (10-fold) được áp dụng để đánh giá hiệu quả của các giải thuật phân lớp. Cách làm như sau: tập dữ liệu chia thành 10 phần bằng nhau, ở lần thứ i lấy ra phần thứ i để làm tập kiểm tra và 9 phần còn lại dùng làm tập huấn luyện. Kết quả được tổng hợp từ 10 lần thực thi như vừa mô tả.

Bảng 1: Dữ liệu ảnh vân tay

STT	Cá nhân	Số ảnh	STT	Cá nhân	Số ảnh
1	Nghi Do	85	9	Nha Le	23
2	Kanh Le	28	10	Luan Nguyen	20
3	Mien Nguyen	28	11	Lam Le	26
4	Lieu Nguyen	32	12	Cang Phan	25
5	Nguyen Lam	39	13	Hung Ngo	20
6	Huyen Le	37	14	Huy Nguyen	21
7	Binh Nguyen	39	15	Tuan Dang	30
8	Ngũ Tran	27	Tổng cộng: 480		

Chúng tôi muốn so sánh hiệu quả của giải thuật RF-ODT mà chúng tôi đề nghị với các giải thuật khác, bao gồm cây quyết định C4.5 [19], RF-CART [3], AdaBoost [8] của C4.5, SVM [21] và k láng giềng (kNN). Để thực hiện mục tiêu này, chúng tôi đã cài đặt giải thuật RF-ODT của chúng tôi bằng ngôn ngữ C/C++. Các giải thuật khác đã có trong các thư viện phần mềm miễn phí, như LibSVM [5], thư viện Weka [22] có sẵn các giải thuật C4.5, RF-CART, AdaBoost-C4.5 và kNN. Mỗi giải thuật đều có các tham số được chọn cho kết quả cao nhất. Cuối cùng chúng tôi thu được kết quả phân lớp của các giải thuật như bảng 2.

Khi so sánh, chúng ta có thể thấy RF-ODT cho kết quả cao nhất với độ chính xác là 99,79%. LibSVM với hàm nhân RBF cũng cho kết quả 99,38% gần bằng RF-ODT. Hai giải thuật tiếp theo là RF-CART và AdaBoost-C4.5 cho kết quả khá tốt. Tuy nhiên, kNN và C4.5 lại cho kết quả thấp cách biệt so với RF-ODT.

Bảng 2: Kết quả phân lớp ảnh vân tay

Tham số	Giải thuật	Chính xác (%)
50 cây, 100 chiều ngẫu nhiên, nút lá nhỏ nhất là 20, RF-ODT 3 láng giềng cho gán nhãn		99,79
gamma = 0,00015 cho hàm nhân RBF và hằng số LibSVM cost = 1000		<u>99,38</u>
50 cây, 200 chiều ngẫu nhiên, nút lá nhỏ nhất là 2	RF-CART	98,75
50 cây, nút lá nhỏ nhất là 2	AdaBoost-C4.5	98,33
nút lá nhỏ nhất là 2 có cắt nhánh	C4.5	91,04
5 láng giềng	kNN	92,29

Để xét chi tiết kết quả thu được từ RF-ODT, chúng tôi trình bày kết quả trong ma trận confusion mà ở đó dòng trình bày cho cá thể trong tập dữ liệu và cột là kết quả phân lớp của RF-ODT. Trong hình 8, ta có thể thấy rằng RF-ODT chỉ có sai duy nhất 1 ảnh vân tay của Binh Nguyen (lớp 7) được dự đoán vào Nghi Do (lớp 1). Tất cả 479 ảnh còn lại đều phân lớp đúng, đạt độ chính xác 99,79%. Chúng tôi tin tưởng rằng, hệ thống phân lớp vân tay dựa vào vectơ SIFT và RF-ODT có thể áp dụng vào thực tiễn.

=== Confusion Matrix ===															
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	<-- classified as
85	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1 = Nghi Do
0	28	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2 = Canh Le
0	0	28	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3 = Mien Nguyen
0	0	0	32	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4 = Lieu Nguyen
0	0	0	0	39	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5 = Nguyen Lam
0	0	0	0	0	37	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6 = Huyen Le
1	0	0	0	0	0	38	0	0	0	0	0	0	0	0	7 = Binh Nguyen
0	0	0	0	0	0	0	27	0	0	0	0	0	0	0	8 = Ngu Tran
0	0	0	0	0	0	0	0	23	0	0	0	0	0	0	9 = Nha Le
0	0	0	0	0	0	0	0	0	20	0	0	0	0	0	10= Luan Nguyen
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	26	0	0	0	0	11= Lam Le
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	25	0	0	0	12= Cang Phan
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20	0	0	13= Hung Ngo
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	21	0	14= Huy Nguyen
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	30	15= Tuan Dang

Hình 8: Kết quả phân lớp của rừng ngẫu nhiên xiên phân

5 KẾT LUẬN VÀ HƯỚNG PHÁT TRIỂN

Chúng tôi trình bày một hệ thống phân loại vân tay mới và hiệu quả. Ý tưởng chính xuất phát từ một mô hình trong phân tích văn bản: mô hình túi từ. Để áp dụng mô hình này lên ảnh, chúng tôi cho sử dụng các từ trực quan và mô hình hóa ảnh như túi các từ trực quan. Các từ trực quan được xây dựng bằng cách phân nhóm các đặc trưng cục bộ SIFT bằng giải thuật k-means. Theo mô hình này ảnh vân tay được biểu diễn bằng một vectơ tần suất mô tả phân phối của các từ trực quan trên ảnh. Trong giai đoạn phân lớp, chúng tôi đề xuất sử dụng và mở rộng giải thuật rừng ngẫu nhiên xiên phân. Các thử nghiệm được thực hiện trên 480

hình ảnh dấu vân tay từ 15 đồng nghiệp của chúng tôi tại Khoa Công nghệ Thông tin & Truyền thông, trường Đại học Cần Thơ. Hệ thống phân loại vân tay của chúng tôi đã đạt được độ chính xác 99,79% (chỉ nhận dạng sai 1 ảnh).

Với các kết quả khả quan thu được, chúng tôi dự định triển khai phương pháp này vào các ứng dụng thực tế như: chấm công tự động, nhận dạng tội phạm. Chúng tôi cũng sẽ tiến hành nhiều thử nghiệm nữa trên một số lượng dữ liệu lớn và cũng có thể so sánh với các phương pháp tiếp cận khác [7, 9] trong tương lai.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Y. Amit and D. Geman. Shape quantization and recognition with randomized trees. *Neural Computation* (9):1545-1588, 1996.
- [2] L. Breiman. Bagging predictors. *Machine Learning* 24(2):123–140, 1996.
- [3] L. Breiman. Random forests. *Machine Learning* 45(1):5–32, 2001.
- [4] L. Breiman, J. Friedman, R. Olshen and C. Stone. *Classification and Regression Trees*. Wadsworth International, 1984.
- [5] C-C. Chang and C-J. Lin. LibSVM - a library for support vector machines. 2001.
- [6] T-N. Do, S. Lallich, N-K. Pham and P. Lenca. Classifying very-high-dimensional data with random forests of oblique decision trees. (to appear) in *Advances in Knowledge Discovery and Management*, H. Briand, F. Guillet, G. Ritschard, D. Zighed Eds, Springer-Verlag, 2009.
- [7] D. Drake. Libfprint. 2007.
- [8] Y. Freund and R. Schapire. A decision-theoretic generalization of on-line learning and an application to boosting. *Computational Learning Theory*, 1995, pp. 23–37.
- [9] Griaule Biometrics. Fingerprint SDK. 2007.
- [10] T-K. Ho. Random decision forest. In: *Proceedings of the Third International Conference on Document Analysis and Recognition*, 1995, pp. 278–282.
- [11] A. Jain and S. Pankanti. Fingerprint Classification and Matching. in *Handbook for Image and Video Processing*, A. Bovik (eds.), Academic Press, 2000.
- [12] D-G. Lowe. Object Recognition from Local Scale Invariant Features. in *Proceedings of the 7th International Conference on Computer Vision*, Kerkyra, Greece, 1999, pp. 1150–1157.
- [13] D-G. Lowe. Distinctive Image Features from Scale Invariant Keypoints. in *International Journal of Computer Vision*, 2004, pp. 91–110.
- [14] D. Maltoni, D. Maio, A-K. Jain and S. Prabhakar. *Handbook of Fingerprint Recognition*. Springer, 2003.
- [15] J. MacQueen. Some methods for classification and analysis of multivariate observations. in *Proceedings of 5th Berkeley Symposium on Mathematical Statistics and Probability*, Berkeley, *University of California Press*, (1):281-297, 1967.
- [16] K. Mikolajczyk and C. Schmid. Scale and Affine Invariant Interest Point Detectors. *Proceedings of IJCV*, vol. 60, no. 1, pp. 63–86, 2004.
- [17] S. Murthy, S. Kasif, S. Salzberg and R. Beigel. Oc1: Randomized induction of oblique decision trees. *Proc. of the 11th National Conference on AI*, 1993, pp. 322–327.
- [18] NSTC Subcommittee on Biometrics. Fingerprint Recognition. 2007.
- [19] J. Quinlan. *C4.5: Programs for Machine Learning*. Morgan Kaufmann, 1993.
- [20] C. Schmid and R. Mohr. Local gray value invariants for image retrieval. *IEEE Transactions on Pattern Analysis and Machine Intelligence*, 19(5): 530–535, 1997.
- [21] V. Vapnik. *The Nature of Statistical Learning Theory*. Springer-Verlag, 1995.
- [22] I.H. Witten and E. Frank. *Data Mining: Practical Machine Learning Tools and Techniques*. Morgan Kaufmann, 2005.